

Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη όλων των μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών

Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών

Διεθνής Σύμβαση για τα Πολιτικά Δικαιώματα της Γυναίκας

Διακήρυξη για την Προστασία των Γυναικών και των Παιδιών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και ένοπλων συρράξεων

Βλέπε επίσης για την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών: <http://www.un.org/womenwatch/>

Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τη βία κατά των γυναικών, τις αιτίες και τις συνέπειές της:

<http://www2.ohchr.org/english/issues/women/rapporteur/>

Βλέπε επίσης την ιστοσελίδα του Γραφείου του Υπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου: <http://www2.ohchr.org/english/issues/women/>

Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη όλων των μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών

Υιοθετήθηκε και παραμένει ανοιχτή για υπογραφή, επικύρωση και προσχώρηση
με την από 18 Δεκεμβρίου 1979 Νο. 34/180 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών
Έναρξη ισχύος: 3 Σεπτεμβρίου 1981 σύμφωνα με το άρθρο 27
Κείμενο: Σειρά Συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών Νο. 20378, Τόμος 1249, σελ. 14

[όπως κυρώθηκε με τον **N. 1342 της 1/1 Απριλίου 1983 : Κύρωση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (ΦΕΚ Α' 39)** και τροποποιήθηκε με το **N. 4096 της 22/23 Νοεμβρίου 2012: Κύρωση της Τροποποίησης του άρθρου 20 παράγραφος 1 της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών, όπως υιοθετήθηκε κατά τη συνάντηση των κρατών – μερών στην ανωτέρω Σύμβαση, στις 22.5.1995 και εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 22.12.1995 (A/RES/50/202/23.2.1996) (ΦΕΚ 232, τ. Α΄)]**

Άρθρο πρώτο.- Κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου η Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών που το κείμενό της υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ενωμένων Εθνών στις 18 Δεκεμβρίου 1979 και υπογράφηκε από την Ελλάδα στις 2 Μαρτίου 1982 στα Ενωμένα Έθνη.

Ακολουθεί το κείμενο της Σύμβασης στην αγγλική γλώσσα και σε ελληνική μετάφραση :

Σύμβαση για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεως Κατά των Γυναικών

Τα Κράτη μέλη της παρούσας Σύμβασης,

Σημειώνοντας ότι η Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών επαναβεβαιώνει την πίστη στα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου, στην αξιοπρέπεια και την αξία του και στην ισότητα των δικαιωμάτων του άνδρα και της γυναίκας,

Σημειώνοντας ότι η Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων βεβαιώνει την αρχή της μη διακρίσεως και διακηρύσσει ότι όλα τα ανθρώπινα όντα γεννιούνται ελεύθερα και ίσα σε αξιοπρέπεια και δικαίωμα και ότι το κάθε ένα μπορεί να ωφεληθεί από όλα τα δικαιώματα και από όλες τις ελευθερίες που αναφέρονται σ' αυτήν, χωρίς καμμία διάκριση, κυρίως χωρίς διάκριση φύλου,

Σημειώνοντας ότι τα Κράτη μέλη των διεθνών Συμφώνων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχουν υποχρέωση να εξασφαλίσουν την ισότητα των δικαιωμάτων του άνδρα και της γυναίκας στην άσκηση όλων των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων,

Θεωρώντας τις διεθνείς συμβάσεις που συνομολογήθηκαν υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και των Οργανισμών για την προώθηση της ισότητας των δικαιωμάτων του άνδρα και της γυναίκας,

Σημειώνοντας επίσης τις αποφάσεις, τις διακηρύξεις και τις συστάσεις που υιοθετήθηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και τους Οργανισμούς για την ισότητα των δικαιωμάτων του άνδρα και της γυναίκας,

Ανησυχώντας όμως με τη διαπίστωση ότι, παρά τα διάφορα αυτά έγγραφα, οι γυναίκες εξακολουθούν ν' αποτελούν αντικείμενο σημαντικών διακρίσεων,

Υπενθυμίζοντας ότι η διάκριση κατά των γυναικών παραβιάζει τις αρχές της ισότητας των δικαιωμάτων και του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, ότι παρεμποδίζει τη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική, κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της χώρας τους, υπό ίσους όρους με τους άνδρες, ότι αποτελεί εμπόδιο στην αύξηση της ευημερίας της κοινωνίας και της οικογένειας και ότι εμποδίζει τις γυναίκες να υπηρετήσουν τη χώρα τους και την ανθρωπότητα,

Ανησυχώντας με το γεγονός ότι, στις καταστάσεις ένδειας, οι γυναίκες έχουν ελάχιστο δικαίωμα στη διατροφή, την ιατρική περίθαλψη, τη μόρφωση, την εκπαίδευση καθώς και στις δυνατότητες εργασίας και στην ικανοποίηση άλλων αναγκών,

Πεπεισμένα ότι η εγκαθίδρυση της νέας διεθνούς οικονομικής τάξεως που βασίζεται στην αμεροληψία και τη δικαιοσύνη θα συμβάλλει χαρακτηριστικά στην προώθηση της ισότητας μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας,

Υπογραμμίζοντας ότι η εξάλειψη του apartheid, όλων των μορφών ρατσισμού, φυλετικής διακρίσεως, νεοαποικιοκρατίας, επιθέσεως, κατοχής και ξένης κυριαρχίας και αναμίξεως στα εσωτερικά των Κρατών είναι απαραίτητη ώστε ο άνδρας και η γυναίκα να απολαύσουν πλήρως τα δικαιώματά τους,

Βεβαιώνοντας ότι η ενίσχυση της διεθνούς ειρήνης και της διεθνούς ασφάλειας, η ύφεση της διεθνούς εντάσεως, η συνεργασία μεταξύ όλων των Κρατών, όποια και αν είναι τα κοινωνικά και οικονομικά τους συστήματα, ο γενικός και πλήρης αφοπλισμός και, ιδιαίτερα, ο πυρηνικός αφοπλισμός υπό αυστηρό και αποτελεσματικό διεθνή έλεγχο, η επιβεβαίωση των αρχών της δικαιοσύνης, της ισότητας και της αμοιβαίας ωφέλειας στις σχέσεις μεταξύ των χωρών και η πραγματοποίηση του δικαιώματος αυτοδιαθέσεως και ανεξαρτησίας των λαών που είναι υπόδουλοι ξένης και αποικιοκρατικής κυριαρχίας και ξένης κατοχής, καθώς και ο σεβασμός της εθνικής κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας θα ευνοήσουν την κοινωνική πρόοδο και την ανάπτυξη και θα συμβάλλουν συνεπώς στην πραγματοποίηση της πλήρους ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών,

Πεπεισμένα ότι η πλήρης ανάπτυξη μιας χώρας, η ευημερία του κόσμου και το θέμα της ειρήνης απαιτούν τη μέγιστη συμμετοχή των γυναικών, υπό όσους όρους με τους άνδρες, σε όλους τους τομείς,

Έχοντας υπόψη τη σπουδαιότητα της συνεισφοράς των γυναικών στην ευτυχία της οικογένειας και στην πρόοδο της κοινωνίας, συνεισφορά που μέχρι σήμερα δεν έχει πλήρως αναγνωρισθεί, τη σπουδαιότητα της κοινωνικής σημασίας της μητρότητας και του ρόλου των γονέων στην οικογένεια και την αγωγή των παιδιών και συνειδητοποιώντας ότι ο ρόλος της γυναίκας στην τεκνοποίηση δεν πρέπει να είναι αιτία διακρίσεως και ότι η ανατροφή των παιδιών απαιτεί τον καταμερισμό των ευθυνών μεταξύ των ανδρών, των γυναικών και του συνόλου της κοινωνίας,

Συνειδητοποιώντας ότι ο παραδοσιακός ρόλος του άνδρα στην οικογένεια και την κοινωνία πρέπει να εξελιχθεί όσο και ο ρόλος της γυναίκας εάν θέλει κανείς να φθάσει σε μία πραγματική ισότητα του άνδρα και της γυναίκας,

Αποφασισμένα να εφαρμόσουν τις αρχές που αναφέρονται στην Διακήρυξη περί Εξαλείψεως της Διακρίσεως κατά των Γυναικών και, για το σκοπό αυτό, να υιοθετήσουν τα αναγκαία μέτρα για την κατάργηση της διακρίσεως αυτής σε όλες τις μορφές της και όλες τις εκδηλώσεις της,

Συμφώνησαν τα ακόλουθα :

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Άρθρο 1.- Για τους σκοπούς της παρούσας Συμβάσεως ο όρος "διακρίσεις κατά των γυναικών" αφορά κάθε διαχωρισμό, εξαίρεση ή περιορισμό που βασίζεται στο φύλο και που έχει σαν αποτέλεσμα ή σκοπό να διακυβεύσει ή να καταστρέψει τη με βάση την ισότητα ανδρών και γυναικών αναγνώριση, απόλαυση ή άσκηση από τις γυναίκες, ανεξαρτήτως της οικογενειακής τους κατάστασης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και αστικό τομέα ή σε κάθε άλλο τομέα.

Άρθρο 2.- Τα Κράτη μέλη καταδικάζουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών σε όλες τις μορφές της, συμφωνούν να συνεχίσουν με όλα τα κατάλληλα μέσα και χωρίς καθυστέρηση μια πολιτική που θα τείνει να εξαλείψει τις διακρίσεις κατά των γυναικών και προς το σκοπό αυτόν, αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

α. να εγγράψουν στο εθνικό τους Σύνταγμα ή σε κάθε άλλη προσηκουσα νομοθετική διάταξη την αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών, εάν αυτό δεν έχει γίνει ακόμα, και να εξασφαλίσουν με τη νομοθεσία ή με άλλα κατάλληλα μέσα την πραγματική εφαρμογή της εν λόγω αρχής,

β. να υιοθετήσουν νομοθετικά μέτρα και άλλα συνδυασμένα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και κυρώσεων εν ανάγκη, τα οποία θα απαγορεύουν κάθε διάκριση κατά των γυναικών,

γ. να εγκαθιδρύουν δικαστική προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών σε βάση ισότητας με τους άνδρες και να εγγυηθούν, μέσω των αρμόδιων εθνικών δικαστηρίων και άλλων δημοσίων οργανισμών, την

πραγματική προστασία των γυναικών εναντίον κάθε πράξεως διακρίσεως,

δ. να απέχουν από κάθε πράξη ή άσκηση διακρίσεως κατά των γυναικών και να ενεργούν κατά τρόπο ώστε οι δημόσιες αρχές και οι δημόσιοι οργανισμοί να συμμορφωθούν στην υποχρέωση αυτή,

ε. να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών που ασκούνται από ένα πρόσωπο, μια οργάνωση ή μια οποιαδήποτε επιχείρηση,

στ. να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και νομοθετικών διατάξεων, για να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν κάθε νόμο, κανονιστική διάταξη, έθιμο ή συνήθεια που αποτελεί διάκριση κατά των γυναικών,

ζ. να καταργήσουν όλες τις ποινικές διατάξεις που αποτελούν διάκριση κατά των γυναικών.

Άρθρο 3.- Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν σε όλους τους τομείς, ιδίως στον πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό τομέα, όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και νομοθετικών διατάξεων, για να εξασφαλίσουν την πλήρη ανάπτυξη και την πρόοδο των γυναικών, ώστε να τους εξασφαλίσουν την άσκηση και την απόλαυση των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών σε βάση ισότητας με τους άνδρες.

Άρθρο 4.- 1. Η εκ μέρους των Κρατών μελών υιοθέτηση ειδικών προσκαίρων μέτρων που αποσκοπούν στην επίσπευση της εγκαθιδρύσεως μιας πραγματικής ισότητας μεταξύ των ανδρών και των γυναικών δεν θεωρείται σαν πράξη διακρίσεως όπως καθορίζεται στην παρούσα Σύμβαση, αλλά δεν πρέπει με κανένα τρόπο να έχει σαν συνέπεια τη διατήρηση κανόνων άνισων ή ξεχωριστών. Τα μέτρα αυτά πρέπει να καταργηθούν μόλις επιτευχθούν οι αντικειμενικοί σκοποί στο θέμα της ισότητας ευκαιριών και μεταχειρίσεως.

2. Η εκ μέρους των Κρατών μελών υιοθέτηση ειδικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων που προβλέπονται στην παρούσα Σύμβαση, που αποσκοπούν στην προστασία της μητρότητας, δεν θεωρείται σαν μία πράξη διακρίσεως.

Άρθρο 5.- Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε :

α. να τροποποιήσουν τα σχέδια και τα πρότυπα κοινωνικοπολιτιστικής συμπεριφοράς του άνδρα και της γυναίκας με σκοπό να φθάσουν στην εξάλειψη των προκαταλήψεων και των εθιμικών ή κάθε άλλου τύπου συνηθειών που βασίζονται στην ιδέα της κατωτερότητας ή της ανωτερότητας του ενός ή του άλλου φύλου ή στην ιδέα ενός στερεότυπου ρόλου των ανδρών και των γυναικών,

β. να ενεργήσουν κατά τρόπο ώστε η οικογενειακή αγωγή να συμβάλλει στην καλή κατανόηση ότι η μητρότητα είναι κοινωνική λειτουργία και στην αναγνώριση της κοινής ευθύνης του άνδρα και της γυναίκας στη φροντίδα για την ανατροφή των παιδιών και για την εξασφάλιση της αναπτύξεώς τους, εξυπακουομένου ότι το συμφέρον των παιδιών είναι ο πρωταρχικός ρόλος σε όλες τις περιπτώσεις.

Άρθρο 6.- Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και νομοθετικών διατάξεων, για να καταστείλουν, σε όλες τις μορφές τους, το εμπόριο των γυναικών και την εκμετάλλευση της πορνείας των γυναικών.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Άρθρο 7.- Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών στην πολιτική και δημόσια ζωή της χώρας και, ιδιαίτερα, εξασφαλίζουν σ' αυτές, υπό ίσους όρους με τους άνδρες το δικαίωμα :

α. να ψηφίζουν σε όλες τις εκλογές και όλα τα δημόσια δημοψηφίσματα και να είναι εκλέξιμες σε όλους τους οργανισμούς που εκλέγονται δημόσια,

β. να λαμβάνουν μέρος στην κατάστρωση της πολιτικής του Κράτους και στην εκτέλεσή της, να καταλαμβάνουν δημόσιες θέσεις και να ασκούν όλα τα δημόσια καθήκοντα σε όλες τις βαθμίδες της Κυβερνήσεως,

γ. να συμμετέχουν στις μη κυβερνητικές οργανώσεις και ενώσεις που ασχολούνται με τη δημόσια και πολιτική ζωή της χώρας.

Άρθρο 8.- Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι γυναίκες να έχουν, υπό ίσους όρους με τους άνδρες και χωρίς καμμία διάκριση, τη δυνατότητα να εκπροσωπούν τη χώρα τους σε διεθνή κλίμακα και να συμμετέχουν στις εργασίες των διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 9.- 1. Τα Κράτη μέλη παρέχουν στις γυναίκες δικαιώματα ίσα με εκείνα των ανδρών όσον αφορά την απόκτηση, την αλλαγή και τη διατήρηση της υπηκοότητας. Εγγυώνται ιδιαίτερα ότι ούτε ο γάμος με έναν αλλοδαπό ούτε η αλλαγή της υπηκοότητας του συζύγου κατά το γάμο δεν αλλάζει αυτόματα την υπηκοότητα της γυναίκας ούτε την καθιστά άπατρι ούτε την υποχρεώνει να πάρει την υπηκοότητα του συζύγου της.

2. Τα Κράτη μέλη παρέχουν στην γυναίκα δικαιώματα ίσα με εκείνα του άνδρα όσον αφορά την υπηκοότητα των παιδιών τους.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Άρθρο 10.- Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών ώστε να τους εξασφαλίσουν δικαιώματα ίσα με εκείνα των ανδρών όσον αφορά την εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, για να εξασφαλίσουν, σε βάση ισότητας του άνδρα και της γυναίκας :

α. τους ίδιους όρους επαγγελματικού προσανατολισμού, παρακολουθήσεως σπουδών και αποκτήσεως διπλωμάτων στα εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των κατηγοριών, στις αγροτικές ζώνες όπως στις αστικές ζώνες. Η ισότητα αυτή θα πρέπει να εξασφαλιστεί στην προσχολική, γενική, τεχνική, επαγγελματική και ανώτερη τεχνική εκπαίδευση, καθώς και σε κάθε άλλο μέσο επαγγελματικής εκπαίδευσης,

β. το δικαίωμα να παρακολουθούν τα ίδια προγράμματα, να έχουν ένα εκπαιδευτικό προσωπικό με προσόντα της ίδιας τάξεως, σχολικούς χώρους και εξοπλισμό της ίδιας ποιότητας,

γ. την εξάλειψη κάθε στερεότυπης αντιλήψεως των ρόλων του άνδρα και της γυναίκας σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις μορφές της εκπαίδευσής ενθαρρύνοντας τη μικτή εκπαίδευση και άλλους τύπους εκπαίδευσής που θα βοηθήσουν στην πραγματοποίηση του σκοπού αυτού και, ιδιαίτερα, αναθεωρώντας τα σχολικά βιβλία και τα σχολικά προγράμματα και προσαρμόζοντας τις παιδαγωγικές μεθόδους,

δ. τις ίδιες δυνατότητες όσον αφορά τη χορήγηση υποτροφιών και άλλων επιχορηγήσεων για τις σπουδές,

ε. τις ίδιες δυνατότητες παρακολουθήσεως των προγραμμάτων διαρκούς εκπαίδευσής, συμπεριλαμβανομένων και των προγραμμάτων στοιχειώδους εκπαίδευσής για ενηλίκους και λειτουργικής στοιχειώδους εκπαίδευσής, προς το σκοπό κυρίως να ελαττώσουν το ενωρίτερο κάθε απόσταση εκπαίδευσής που υπάρχει μεταξύ των ανδρών και των γυναικών,

στ. τη μείωση των ποσοστών εγκαταλείψεως των σπουδών από τις γυναίκες και την οργάνωση προγραμμάτων για τα κορίτσια και τις γυναίκες που εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο,

ζ. τις ίδιες δυνατότητες να συμμετέχουν ενεργά στα σπόρ και τη σωματική αγωγή,

η. τη δυνατότητα να λαμβάνουν ειδικές πληροφορίες μορφωτικής φύσεως που τείνουν να εξασφαλίσουν την υγεία και την ευτυχία των οικογενειών, συμπεριλαμβανομένων σ' αυτές και της πληροφόρησης και συμβουλών σχετικών με τον οικογενειακό προγραμματισμό.

Άρθρο 11.- 1. Τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τη διάκριση κατά των γυναικών στον τομέα της απασχολήσεως ώστε να εξασφαλιστούν σε βάση ισότητας του άνδρα και της γυναίκας τα ίδια δικαιώματα, και ιδιαίτερα :

α. το δικαίωμα εργασίας σαν αναφαίρετο δικαίωμα όλων των ανθρωπίνων όντων,

β. το δικαίωμα σε ίσες δυνατότητες απασχολήσεως, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής των ίδιων κριτηρίων επιλογής στο θέμα της απασχολήσεως,

γ. το δικαίωμα ελεύθερης εκλογής του επαγγέλματος ή της εργασίας, το δικαίωμα προαγωγής,

σταθερότητας της εργασίας και το δικαίωμα όλων των παροχών και όρων εργασίας, το δικαίωμα επαγγελματικής εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της μαθητείας, της επαγγελματικής τελειοποίησης και της διαρκούς εκπαίδευσης,

δ. το δικαίωμα ίσης αμοιβής, συμπεριλαμβανομένης και της ίσης παροχής, με ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας και ίση μεταχείριση ως προς την εκτίμηση της ποιότητας της εργασίας,

ε. το δικαίωμα κοινωνικής ασφάλισης, κυρίως το δικαίωμα παροχών συντάξεως, ανεργίας, ασθενείας, αναπηρίας και γήρατος ή για κάθε άλλη αιτία απώλειας της ικανότητας προς εργασία, καθώς και το δικαίωμα πληρωμένων αδειών,

στ. το δικαίωμα για την προστασία της υγείας και την ασφάλεια των συνθηκών εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης της λειτουργίας της αναπαραγωγής,

2. Για να προλάβουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών λόγω του γάμου τους ή της μητρότητας και για να εξασφαλίσουν το πραγματικό τους δικαίωμα προς εργασία, τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λάβουν κατάλληλα μέτρα που σκοπό έχουν :

α. ν' απαγορεύουν, επί ποινή κυρώσεων, την απόλυση για λόγους εγκυμοσύνης και τη διάκριση στις απολύσεις που βασίζονται στην οικογενειακή κατάσταση,

β. να καθιερώσουν την παροχή πληρωμένων αδειών εγκυμοσύνης ή αδειών εγκυμοσύνης που δίδουν δικαίωμα σε παρόμοιες κοινωνικές παροχές, με την εγγύηση της διατηρήσεως της προηγούμενης εργασίας, των δικαιωμάτων αρχιότητας και των κοινωνικών προνομίων,

γ. να ενθαρρύνουν την παροχή των αναγκαίων κοινωνικών υπηρεσιών υποστηρίξεως για να επιτρέψουν στους γονείς να συνδυάσουν τις οικογενειακές υποχρεώσεις με τις επαγγελματικές ευθύνες και τη συμμετοχή στη δημόσια ζωή ευνοώντας ιδιαίτερα την εγκατάσταση και την ανάπτυξη δικτύου παιδικών σταθμών,

δ. να εξασφαλίσουν ειδική προστασία στις εγκύους των οποίων η εργασία αποδεικνύεται ότι είναι βλαβερή.

3. Οι νόμοι που σκοπεύουν την προστασία των γυναικών στους τομείς που αναφέρονται στο παρόν άρθρο θα επανεξετάζονται περιοδικά σε συνάρτηση με τις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και θα αναθεωρούνται, θα καταργούνται ή θα επεκτείνονται ανάλογα με τις ανάγκες.

Άρθρο 12.- 1. Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών στον τομέα της υγειονομικής περιθάλψεως, ώστε να εξασφαλίσουν σ' αυτές, σε βάση ισότητας άνδρα και γυναίκας, τα μέσα ώστε να δικαιούνται ιατρικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων κι εκείνων που αφορούν τον οικογενειακό προγραμματισμό.

2. Παρά τις διατάξεις της ανωτέρω παραγράφου 1, τα Κράτη μέλη θα παρέχουν στις γυναίκες κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, κατά τον τοκετό και μετά τον τοκετό, κατάλληλες υπηρεσίες και εν ανάγκη δωρεάν, καθώς και κατάλληλη διατροφή κατά την εγκυμοσύνη και το θηλασμό.

Άρθρο 13.- Τα Κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών και σε άλλους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, αποσκοπώντας στο να διασφαλίσουν τα ίδια δικαιώματα, με βάση την αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών, ειδικότερα :

α. το δικαίωμα να λαμβάνουν οικογενειακά επιδόματα,

β. το δικαίωμα να συνάπτουν τραπεζικά δάνεια και να εγγράφουν υποθήκες καθώς και το δικαίωμά τους όσον αφορά τις λοιπές μορφές οικονομικής πιστώσεως,

γ. το δικαίωμα να συμμετέχουν σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες, στα σπόρ και σε όλες τις εκφάνσεις της πολιτιστικής ζωής.

Άρθρο 14.- 1. Τα Κράτη μέλη θα λάβουν υπόψη τα ειδικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες των αγροτικών περιοχών και το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν στην οικονομική επιβίωση των οικογενειών τους κυρίως με την εργασία τους στους μη εγχρήματους τομείς της οικονομίας, θα λάβουν σε όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας Συμβάσεως που αφορούν τις γυναίκες των αγροτικών περιοχών.

2. Τα Κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών στις αγροτικές περιοχές αποσκοπώντας στο να διασφαλίσουν με βάση την αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών, την συμμετοχή τους στην αγροτική ανάπτυξη και την απόληψη οφέλους απ' αυτήν και ειδικότερα θα εξασφαλίσουν στις γυναίκες αυτές το δικαίωμα :

α. να συμμετέχουν στην εκπόνηση και εφαρμογή των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε όλα τα επίπεδα,

β. να τύχουν της παροχής των μέσων που αφορούν την προστασία της υγείας και δέ επαρκούς πληροφόρησης, συμβουλών και υπηρεσιών στον οικογενειακό προγραμματισμό,

γ. να απολαμβάνουν τα άμεσα οφέληματα που προκύπτουν από τα προγράμματα κοινωνικής ασφάλισης,

δ. να λαμβάνουν κάθε μορφή εκπαίδευσης και μορφώσεως, επισήμου και ανεπισήμου, συμπεριλαμβανομένης και εκείνης που αφορά τη λειτουργική στοιχειώδη παιδεία, καθώς, μεταξύ άλλων, και το όφελος που προκύπτει από τις υπηρεσίες που παρέχονται προς το κοινωνικό σύνολο με εκλαϊκευμένη μορφή, με σκοπό να αυξήσουν την τεχνική τους επάρκεια,

ε. να οργανώνουν ομάδες αλληλοβοηθείας και συνεταιρισμούς με σκοπό να επιτύχουν ίσες ευκαιρίες στον οικονομικό τομέα τόσο στην έμμιση όσο και την ανεξάρτητη απασχόληση,

ζ. να συμμετέχουν σε όλες τις κοινωνικές δραστηριότητες,

η. να λαμβάνουν αγροτικές πιστώσεις και δάνεια, να τους παρέχονται διευκολύνσεις στον τομέα του μάρκετινγκ καθώς και η κατάλληλη τεχνολογία, να τυγχάνουν δε ίσης μεταχειρίσεως κατά τις αγροτικές μεταρρυθμίσεις και τα σχέδια αναδασμού της γης,

θ. να απολαμβάνουν κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης, ειδικότερα όσον αφορά τη στέγαση, την υγεία, την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και ύδατος, τις μεταφορές και συγκοινωνίες.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Άρθρο 15.- 1. Τα Κράτη μέλη θα αναγνωρίζουν στις γυναίκες ισότητα με τους άνδρες ενώπιον του νόμου.

2. Τα Κράτη μέλη θα απονέμουν στις γυναίκες, σε ζητήματα Προσωπικής φύσεως, ικανότητα προς δικαιοπραξία παρόμοια με εκείνη των ανδρών και ίσες ευκαιρίες για την άσκηση της ικανότητας αυτής.

Ειδικότερα, θα παρέχουν στις γυναίκες ίσα δικαιώματα κατά τη σύναψη συμβάσεως και τη διαχείριση περιουσίας και θα τις μεταχειρίζονται ισότιμα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ενώπιον των δικαστηρίων.

3. Τα Κράτη μέλη συμφωνούν ότι όλες οι συμβάσεις και όλα τα λοιπά ιδιωτικά όργανα κάθε είδους που έχουν νομική ισχύ και που σκοπούν τον περιορισμό της δικαιοπρακτικής ικανότητας των γυναικών θα θεωρούνται άκυρα.

4. Τα Κράτη μέλη θα αναγνωρίζουν στις γυναίκες τα αυτά δικαιώματα με τους άνδρες, σε σχέση με το νόμο που αναφέρεται στο δικαίωμα κινήσεως των προσώπων και στην ελευθερία εκλογής του τόπου της κατοικίας των.

Άρθρο 16.- 1. Τα Κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών σε όλα τα ζητήματα που αφορούν τον γάμο και τις οικογενειακές σχέσεις και ειδικότερα θα διασφαλίζουν, με βάση την ισότητα ανδρών και γυναικών :

α. το ίδιο δικαίωμα προς σύναψη γάμου,

β. το ίδιο δικαίωμα να επιλέγουν ελεύθερα σύζυγο και να συνάπτουν γάμο μόνο με την ελεύθερη και πλήρη συναίνεσή τους,

γ. τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα τόσο κατά τη διάρκεια του γάμου όσο και κατά τη λύση αυτού,

δ. τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα των ως γονέων, ανεξάρτητα από τη συζυγική τους κατάσταση, σε θέματα που αφορούν τα παιδιά τους. Σε όλες τις περιπτώσεις θα προέχουν τα συμφέροντα των παιδιών τους,

ε. τα ίδια δικαιώματα να αποφασίζουν ελεύθερα και υπεύθυνα για τον αριθμό και τα χρονικά δια-

στήματα που θα φέρουν στον κόσμο τα παιδιά τους και το δικαίωμά τους για πληροφόρηση, μόρφωση και λήψη των μέσων που θα τις καταστήσουν ικανές να ασκήσουν αυτά τα δικαιώματα,

ζ. τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα τα σχετικά με το δικαίωμα κηδεμονίας, επιτροπείας και υιοθεσίας ανηλίκων ή με παρόμοιους θεσμούς όταν οι αρχές αυτές υπάρχουν στην εθνική νομοθεσία. Σε όλες τις περιπτώσεις θα πρυτανεύουν τα συμφέροντα των παιδιών,

η. τα ίδια προσωπικά δικαιώματα που προσιδιάζουν σε συζύγους συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος εκλογής οικογενειακού ονόματος και επαγγέλματος και στους δύο συζύγους,

θ. τα ίδια δικαιώματα αναφορικά με την κυριότητα, κτήση, διοίκηση, διαχείριση, επικαρπία και διάθεση περιουσίας που περιήλθε είτε χάριν δωρεάς είτε εξ επαχθούς αιτίας (αντί τιμήματος).

2. Η μνηστεία και ο γάμος ανηλίκου δεν θα έχουν νομική ισχύ, θα ληφθεί δε κάθε αναγκαία ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της νομοθετικής, για τον καθορισμό ελαχίστου ορίου ηλικίας προς σύναψη γάμου καθώς και για την υποχρεωτική καταχώριση των γάμων σε επίσημα μητρώα καταχωρίσεων.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Άρθρο 17.- 1. Με σκοπό να διαπιστωθεί η γενομένη πρόοδος κατά την εφαρμογή της παρούσας Συμβάσεως, θα συσταθεί Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών (εφεξής αποκαλούμενη "η Επιτροπή") η οποία αποτελείται, κατά το χρόνο θέσεως σε ισχύ της Συμβάσεως, από δεκαοκτώ και μετά την επικύρωση ή την προσχώρηση στην Σύμβαση και του τριακοστού πέμπτου Κράτους μέλους, από είκοσι τρεις εμπειρογνώμονες, μεγάλου ηθικού κύρους και ικανότητας στον τομέα τον καλυπτόμενο από την Σύμβαση. Οι εμπειρογνώμονες θα εκλέγονται από τα Κράτη μέλη μεταξύ των υπηκόων τους και θα παρέχουν τις υπηρεσίες τους κάτω από την προσωπική τους ιδιότητα, λαμβανομένων υπόψη, της δικαίας κατανομής από την άποψη της γεωγραφικής θέσεως, της αντιπροσωπεύσεως διαφόρων μορφών πολιτισμού καθώς και των κυριότερων νομικών συστημάτων.

2. Τα μέλη της Επιτροπής θα εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία από τον κατάλογο των προσώπων που έχουν προτείνει για υποψηφίους τα Κράτη μέλη. Κάθε Κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να προτείνει ένα μόνο πρόσωπο εκλεγόμενο μεταξύ των υπηκόων του.

3. Η πρώτη εκλογή θα λάβει χώρα έξη μήνες μετά την ημερομηνία της θέσεως σε ισχύ της παρούσας Συμβάσεως. Τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία κάθε εκλογής ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών θα απευθύνει επιστολή προς τα Κράτη μέλη καλώντας τα να υποβάλουν τις υποψηφιότητές τους εντός δύο μηνών. Ο Γενικός Γραμματέας θα προετοιμάσει έναν κατάλογο όλων των υποψηφίων με αλφαβητική σειρά, με την ένδειξη των Κρατών μελών που τους έχουν υποδείξει ως υποψηφίους, και θα τον επιδώσει στα Κράτη μέλη.

4. Οι εκλογές των μελών της Επιτροπής θα λάβουν χώρα σε σύνοδο των Κρατών μελών που θα συγκληθεί από το Γενικό Γραμματέα στην έδρα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Στην σύνοδο αυτή, για την απαρτία της οποίας απαιτούνται τα δύο τρίτα των Κρατών μελών, τα πρόσωπα που θα εκλεγούν από την Επιτροπή θα είναι εκείνοι οι υποψήφιοι οι οποίοι θα λάβουν το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων και την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων αντιπροσώπων των Κρατών μελών, τα οποία είναι παρόντα και ψηφίζουν.

5. Τα μέλη της Επιτροπής θα εκλέγονται για περίοδο τεσσάρων ετών. Παρά ταύτα, η θητεία των εννέα από τα μέλη που εκλέγησαν κατά την πρώτη εκλογή θα λήγει στο τέλος των δύο ετών. Αμέσως μετά την πρώτη εκλογή ο πρόεδρος της Επιτροπής θα εκλέγει με κλήρο τα ονόματα των εννέα αυτών μελών.

6. Η εκλογή των πέντε πρόσθετων μελών της Επιτροπής θα λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου μετά την τριακοστή πέμπτη επικύρωση ή προσχώρηση. Η θητεία των δύο από τα πρόσθετα μέλη που εκλέγησαν προς τούτο θα λήγει στο τέλος των δύο ετών και τα ονόματα των δύο αυτών μελών της Επιτροπής θα έχουν εκλεγεί με κλήρο από τον πρόεδρο της Επιτροπής.

7. Για την πλήρωση των τυχόν κενών θέσεων, το Κράτος μέλος, του οποίου ο εμπειρογνώμων έχει παύσει να ασκεί τα καθήκοντά του ως μέλος της Επιτροπής, θα διορίζει άλλον εμπειρογνώμονα μεταξύ των υπηκόων του, ο διορισμός δε αυτού θα υπόκειται στην έγκριση της Επιτροπής.

8. Τα μέλη της Επιτροπής θα λαμβάνουν τις αποδοχές τους, μετά από έγκριση της Γενικής Συνελεύσεως, από τους πόρους των Ηνωμένων Εθνών και κάτω από τους όρους εκείνους και τις συνθήκες που θα αποφασίζει η Συνέλευση, λαμβανομένης υπόψη της σπουδαιότητας των καθηκόντων της Επιτροπής.

9. Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών θα παρέχει το αναγκαίο προσωπικό και τα μέσα για την αποτελεσματική εκπλήρωση των καθηκόντων της Επιτροπής κάτω από τους όρους της παρούσας Συμβάσεως.

Άρθρο 18.- 1. Τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να υποβάλλουν στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για εξέταση από την Επιτροπή, έκθεση για τα νομοθετικά, δικαστικά, διοικητικά και άλλα μέτρα που έχουν υιοθετηθεί για τη θέση σε εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Συμβάσεως ως και έκθεση για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί για το σκοπό αυτό :

α. εντός ενός έτους από τη θέση σε ισχύ της Συμβάσεως για το ενδιαφερόμενο Κράτος, και

β. μετέπειτα, τουλάχιστον κάθε τέσσερα χρόνια και περισσότερα οσάκις το ζητήσει η Επιτροπή.

2. Οι εκθέσεις θα επισημαίνουν τους παράγοντες και τις δυσχέρειες που επηρεάζουν το βαθμό εκπληρώσεως των υποχρεώσεων υπό τους όρους της παρούσας Συμβάσεως.

Άρθρο 19.- 1. Η Επιτροπή θα καταρτίζει το δικό της εσωτερικό κανονισμό.

2. Η Επιτροπή θα εκλέγει μέλη του διοικητικού της συμβουλίου για περίοδο δύο ετών.

Άρθρο 20.- 1. Η Επιτροπή θα συνεδριάζει κατά κανόνα κάθε χρόνο με σκοπό την εξέταση των εκθέσεων που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με το άρθρο 18 της παρούσας Συμβάσεως. Η διάρκεια των συνεδριάσεων της Επιτροπής θα καθορίζεται από μια συνάντηση των κρατών μερών στην παρούσα Σύμβαση, υπό την έγκριση της Γενικής Συνελεύσεως.

2. Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής θα λαμβάνουν χώρα κατά κανόνα στην έδρα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ή σε οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέρος καθορίσει η Επιτροπή.

Άρθρο 21.- 1. Η Επιτροπή θα υποβάλει ετήσιες εκθέσεις, μέσω του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, προς το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τις δραστηριότητές της και θα δύναται να προβαίνει σε υποδείξεις και γενικές εισηγήσεις βασιζόμενες στην εξέταση των εκθέσεων και πληροφοριών, που λαμβάνονται από τα Κράτη μέλη. Αυτές οι υποδείξεις και γενικές εισηγήσεις θα περιλαμβάνονται στην έκθεση της Επιτροπής με τις παρατηρήσεις, εάν υπάρχουν, των Κρατών μελών.

2. Ο Γενικός Γραμματέας θα διαβιβάζει τις εκθέσεις της Επιτροπής, στην Επιτροπή για τη Θέση των Γυναικών, για πληροφόρησή της.

Άρθρο 22.- Οι ειδικευμένες οργανώσεις δικαιούνται να εκπροσωπούνται με αντιπρόσωπο κατά την εξέταση της εφαρμογής εκείνων των διατάξεων της παρούσας Συμβάσεως που εμπίπτουν στη σφαίρα των δραστηριοτήτων τους. Η Επιτροπή θα δύναται να προσκαλεί τις ειδικευμένες οργανώσεις να υποβάλλουν τις εκθέσεις τους για την εφαρμογή της Συμβάσεως σε τομείς που εμπίπτουν στη σφαίρα των δραστηριοτήτων τους.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

Άρθρο 23.- Η παρούσα Σύμβαση δεν θα επηρεάζει τις διατάξεις εκείνες που συντελούν περισσότερο στην επίτευξη της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και που είναι δυνατό να περιέχονται :

α. Στη νομοθεσία ενός Κράτος μέλους, ή

β. Σε άλλη διεθνή σύμβαση, συνθήκη ή συμφωνία που να ισχύει για το Κράτος αυτό.

Άρθρο 24.- Τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να υιοθετήσουν όλα τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό επίπεδο για την επίτευξη της πλήρους πραγματώσεως των δικαιωμάτων που αναγνωρίζει η παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 25.- 1. Η παρούσα Σύμβαση θα είναι ανοικτή για υπογραφή από όλα τα Κράτη.

2. Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών ορίζεται ως θεματοφύλακας της παρούσας Συμβάσεως.

3. Η παρούσα Σύμβαση υπόκειται σε επικύρωση. Τα όργανα της επικυρώσεως θα κατατίθενται στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

4. Η παρούσα Σύμβαση θα παραμένει ανοικτή για προσχώρηση από όλα τα Κράτη. Η προσχώρηση θα πραγματοποιείται με την κατάθεση του εγγράφου προσχωρήσεως στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 26.- 1. Κάθε Κράτος μέλος μπορεί οποτεδήποτε να υποβάλει αίτηση για αναθεώρηση της παρούσας Συμβάσεως με γραπτή γνωστοποίηση απευθυνομένη προς το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

2. Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών θα αποφασίσει για τα μέτρα, που θα πρέπει να πάρει ενδεχομένως σχετικά με την αίτηση αυτή.

Άρθρο 27.- 1. Η παρούσα Σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ την τριακοστή ημέρα από την ημερομηνία καταθέσεως στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών του εικοστού εγγράφου επικυρώσεως ή προσχωρήσεως.

2. Για κάθε Κράτος που επικυρώνει την παρούσα Σύμβαση ή προσχωρεί σ' αυτή μετά την κατάθεση του εικοστού εγγράφου επικυρώσεως ή προσχωρήσεως, η εν λόγω Σύμβαση θα ισχύει την τριακοστή ημέρα από την ημερομηνία καταθέσεως του εγγράφου επικυρώσεως ή προσχωρήσεως του Κράτους αυτού.

Άρθρο 28.- 1. Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών θα λάβει και θα διαβιβάσει σε όλα τα Κράτη κείμενο με τις επιφυλάξεις που προέβλεπαν τα Κράτη κατά το χρόνο επικυρώσεως ή προσχωρήσεως.

2. Δεν θα γίνεται δεκτή επιφύλαξη που είναι ασυμβίβαστη με το αντικείμενο και το σκοπό της παρούσας Συμβάσεως.

3. Οι επιφυλάξεις μπορούν να αρθούν ανά πάσα στιγμή με γνωστοποίηση απευθυνόμενη γι' αυτόν το σκοπό στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών ο οποίος θα αναλάβει να πληροφορήσει σχετικά όλα τα Κράτη μέλη. Η γνωστοποίηση αυτή θα έχει ισχύ από την ημερομηνία της λήψεώς της.

Άρθρο 29.- 1. Κάθε διαφορά μεταξύ δύο ή περισσότερων Κρατών μελών που αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμβάσεως και η οποία δεν έχει διακανονισθεί με διαπραγματεύσεις, θα φέρεται προς διαιτησία με αίτηση ενός των Κρατών. Εάν εντός έξη μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως για διαιτησία τα μέρη δεν συμφωνήσουν σχετικά με την οργάνωση αυτής, θα δύναται καθένα από αυτά να φέρει τη διαφορά ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου με αίτηση που θα υποβάλλεται σύμφωνα με το Καταστατικό του Δικαστηρίου.

2. Κάθε Κράτος θα δύναται κατά την υπογραφή ή επικύρωση της Συμβάσεως ή την προσχώρηση σ' αυτή, να δηλώσει ότι δεν θεωρεί δεσμευτική γι' αυτό την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου. Τα άλλα Κράτη μέλη δεν θα δεσμεύονται από την παράγραφο αυτή, σε σχέση με εκείνο το Κράτος μέλος που έχει διατυπώσει παρόμοια επιφύλαξη.

3. Κάθε Κράτος μέλος που έχει διατυπώσει επιφύλαξη σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου θα μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να άρει την επιφύλαξη αυτή με γνωστοποίηση προς το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 30.- Η παρούσα Σύμβαση, τα κείμενα της οποίας στην αραβική, κινεζική, αγγλική, γαλλική, ρωσική και ισπανική γλώσσα είναι εξ ίσου αυθεντικά, θα κατατεθεί στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

ΣΕ ΠΙΣΤΩΣΗ τούτων, οι υπογεγραμμένοι, δεόντως εξουσιοδοτημένοι, υπέγραψαν την παρούσα Σύμβαση.

Με το παρόν πιστοποιώ ότι το παραπάνω κείμενο αποτελεί ακριβές αντίγραφο στην αγγλική και γαλλική της Συμβάσεως για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεως κατά των Γυναικών, που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 18 Δεκεμβρίου 1979. Το πρωτότυπο έχει κατατεθεί στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

PHILIPPE GIBLAIN

Προϊστάμενος του Τμήματος Συμβάσεων
Γραφείο Νομικών Υποθέσεων
Ηνωμένα Έθνη, Νέα Υόρκη, 17 Μαρτίου 1980

Άρθρο δεύτερο.- Η ισχύς της κυρουμένης με το άρθρο 1 Σύμβασης αρχίζει από την καθοριζόμενη στο άρθρο 27 αυτής ημερομηνία.

Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών

Υιοθετήθηκε με την από 6.10.1999 απόφαση A/54/4 της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ και άνοιξε για υπογραφή στις 10.12.1999, ημέρα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Έναρξη ισχύος: 22.12.2000, σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1

Κείμενο: Ηνωμένα Έθνη, Treaty Series, vol. 2131, p. 83

[όπως κυρώθηκε με το **N. 2952/2001 : Κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών», (ΦΕΚ 248, τ. Α')**¹]

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο.- Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, το Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (N. 1342/1983, ΦΕΚ 39, τ. Α'), που καταρτίστηκε στις 6 Οκτωβρίου 1999 υπό την αιγίδα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, του οποίου το κείμενο σε πρωτότυπο στη γαλλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχει ως εξής:

Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διάκρισης έναντι των γυναικών

ΤΑ ΚΡΑΤΗ -ΜΕΡΗ ΠΑ ΠΑΡΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ,

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΣ ότι με τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών διακηρύσσεται και πάλι η πίστη στα θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα, στην αξιοπρέπεια και την αξία της ανθρωπίνης προσωπικότητας και στην ισότητα των δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΣ επίσης ότι στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διακηρύσσεται ότι όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι ως προς την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα και ότι κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς το φύλο.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι τα Διεθνή Σύμφωνα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τα λοιπά διεθνή έγγραφα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων απαγορεύουν τη διάκριση εξαιτίας του φύλου.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τη Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης έναντι των γυναικών η Σύμβαση, με την οποία τα Κράτη -Μέρη καταδικάζουν τη διάκριση έναντι των γυναικών σε όλες τις μορφές της και συμφωνούν να ακολουθήσουν με όλα τα κατάλληλα μέσα και χωρίς καθυστέρηση μία πολιτική που τείνει στην εξάλειψη της διάκρισης έναντι των γυναικών.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι είναι αποφασισμένα να εξασφαλίσουν την πλήρη άσκηση από τις γυναίκες, σε συνθήκες ισότητας, όλων των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών, και να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα για την πρόληψη παραβιάσεων αυτών των δικαιωμάτων και ελευθεριών.

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ:

Άρθρο πρώτο.- Κάθε Κράτος-Μέρος στο παρόν Πρωτόκολλο («το Κράτος-Μέρος») αναγνωρίζει την αρμοδιότητα της Επιτροπής για την εξάλειψη των διακρίσεων έναντι των γυναικών («η Επιτροπή») όσον αφορά τη λήψη και την εξέταση αιτήσεων που υποβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 2.

Άρθρο 2.- Αιτήσεις μπορούν να υποβάλλονται από άτομα ή ομάδες ατόμων ή στο όνομα ατόμων ή ομάδων ατόμων που υπόκεινται στη δικαιοδοσία Κράτους-Μέρους, που διατείνονται ότι είναι θύματα παραβίασης από αυτό το Κράτος-Μέρος κάποιου από τα δικαιώματα που αναφέρονται στη Σύμβαση. Αίτηση μπορεί να υποβληθεί στο όνομα ατόμων ή ομάδων ατόμων μόνο με τη συγκατάθεσή τους, εκτός αν ο συ-

¹ Σημείωση της επιμελήτριας: τέθηκε σε ισχύ για την Ελλάδα στις 24.4.2002, Ανακοίνωση Υπουργείου Εξωτερικών υπ' αριθμ. Φ.0546/11/ΑΣ162/Μ.5073/2002 (ΦΕΚ 31, τ Α')

ντάξας την αίτηση μπορεί να αποδείξει ότι ενεργεί για λογαριασμό τους χωρίς ειδική συγκατάθεση.

Άρθρο 3.- Οι αιτήσεις πρέπει να υποβάλλονται εγγράφως και δεν μπορούν να είναι ανώνυμες. Αίτηση που αφορά Κράτος-Μέρος στη Σύμβαση που δεν είναι Μέρος στο παρόν Πρωτόκολλο θεωρείται από την Επιτροπή απαράδεκτη.

Άρθρο 4.- 1. Η Επιτροπή δεν επιλαμβάνεται καμιάς αίτησης ειμή μετά τη διαπίστωση από την Επιτροπή της εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων, εκτός αν η διάρκεια της διαδικασίας προσφυγής υπερβαίνει τον εύλογο χρόνο ή δεν πιθανολογείται ότι το μέσο αυτό επιτρέπει επανόρθωση προς όφελος του προσφεύγοντος.

2. Η Επιτροπή θεωρεί ως απαράδεκτη κάθε αίτηση που:

- α) Είναι ουσιαστικά όμοια προς αίτηση προηγουμένως εξετασθείσα από την Επιτροπή ή ήδη υποβληθείσα σε άλλη διαδικασία διεθνούς έρευνας ή ρύθμισης.
- β) Είναι ασυμβίβαστη προς τις διατάξεις της Σύμβασης.
- γ) Είναι προδήλως αβάσιμη ή ανεπαρκώς αιτιολογημένη.
- δ) Αποτελεί κατάχρηση του δικαιώματος της προσφυγής.
- ε) Αναφέρεται σε γεγονότα προγενέστερα της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου έναντι του ενδιαφερόμενου Κράτους-Μέρους, εκτός αν τα γεγονότα αυτά εξακολουθούν να υφίστανται και μετά την ημερομηνία αυτήν.

Άρθρο 5.- 1. Μετά τη λήψη αίτησης, και πριν την έκδοση απόφασης επί της ουσίας, η Επιτροπή μπορεί ανά πάσα στιγμή να υποβάλει, με τη διαδικασία του κατεπείγοντος, στο ενδιαφερόμενο Κράτος-Μέρος αίτημα περί λήψης των συντηρητικών μέτρων που απαιτούνται για να αποφευχθεί η πρόκληση ανεπανόρθωτης ζημίας στα θύματα της εικαζόμενης παραβίασης.

2. Η Επιτροπή δεν εκδίδει προδικαστική απόφαση επί του παραδεκτού ή της ουσίας της αίτησης εκ μόνου του γεγονότος ότι ασκεί την αρμοδιότητα που της παρέχει η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 6.- 1. Η Επιτροπή γνωστοποιεί εμπιστευτικά στο ενδιαφερόμενο Κράτος-Μέρος κάθε αίτηση που της υποβάλλεται δυνάμει του παρόντος Πρωτοκόλλου, εκτός αν την κρίνει αυτεπάγγελα απαράδεκτη χωρίς να το αναφέρει στο ενδιαφερόμενο Κράτος-Μέρος και υπό τον όρο ότι ο ενδιαφερόμενος ή οι ενδιαφερόμενοι συναινούν στη γνωστοποίηση των στοιχείων τους στο Κράτος -Μέρος.

2. Το ενδιαφερόμενο Κράτος-Μέρος υποβάλλει εγγράφως στην Επιτροπή, εντός προθεσμίας έξι μηνών, διασαφήσεις ή δηλώσεις που παρέχουν εξηγήσεις επί της υπόθεσης που αποτελεί αντικείμενο της αίτησης, αναφέροντας, περιπτώσεως δοθείσης, τα διορθωτικά μέτρα που έλαβε.

Άρθρο 7.- 1. Κατά την εξέταση των αιτήσεων που λαμβάνει δυνάμει του παρόντος Πρωτοκόλλου, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της όλα τα στοιχεία που της διαβιβάζονται από τα άτομα ή ομάδες ατόμων ή για λογαριασμό τους και από το ενδιαφερόμενο Κράτος-Μέρος, συμφωνείται δε ότι οι πληροφορίες αυτές πρέπει να κοινοποιούνται στα ενδιαφερόμενα Μέρη.

2. Η Επιτροπή εξετάζει κεκλεισμένων των θυρών τις αιτήσεις που της απευθύνονται δυνάμει του παρόντος Πρωτοκόλλου.

3. Μετά την εξέταση αίτησης, η Επιτροπή διαβιβάζει τις σχετικές διαπιστώσεις της, που συνοδεύονται ενδεχομένως από τις συστάσεις της, στα ενδιαφερόμενα Μέρη.

4. Το Κράτος-Μέρος εξετάζει δεόντως τις διαπιστώσεις και τις τυχόν συστάσεις της Επιτροπής, στην οποία απαντά εγγράφως, εντός προθεσμίας έξι μηνών, ενημερώνοντάς την ειδικότερα για κάθε ενέργεια στην οποία προέβη υπό το πρίσμα των διαπιστώσεων και συστάσεών της.

5. Η Επιτροπή μπορεί να καλέσει το Κράτος-Μέρος να της υποβάλει περαιτέρω στοιχεία σχετικά με τα μέτρα που έλαβε σε συνέχεια των διαπιστώσεων και τυχόν συστάσεών της και, εάν η Επιτροπή το κρίνει πρόσφορο, στις μεταγενέστερες εκθέσεις που το Κράτος -Μέρος πρέπει να της υποβάλλει, σύμφωνα με το άρθρο 18 της Σύμβασης.

Άρθρο 8.- 1. Εάν η Επιτροπή πληροφορηθεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, ότι Κράτος-Μέρος παρα-

βιάζει κατάφωρα ή συστηματικά τα δικαιώματα που αναφέρονται στη Σύμβαση, καλεί το Κράτος αυτό να συνεξετάσει τα εν λόγω στοιχεία και να υποβάλει τις σχετικές παρατηρήσεις του.

2. Η Επιτροπή, στηριζόμενη στις τυχόν παρατηρήσεις του ενδιαφερόμενου Κράτους-Μέρους, καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο αξιόπιστο στοιχείο διαθέτει, μπορεί να αναθέσει σε ένα ή περισσότερα μέλη της να διενεργήσουν έρευνα και να της υποβάλουν χωρίς καθυστέρηση τα σχετικά πορίσματα. Η έρευνα αυτή μπορεί, όταν συντρέχουν λόγοι και με τη συναίνεση του Κράτους-Μέρους, να περιλαμβάνει επισκέψεις στην επικράτεια του Κράτους αυτού.

3. Μετά την εξέταση των αποτελεσμάτων της έρευνας, η Επιτροπή διαβιβάζει τα πορίσματα στο ενδιαφερόμενο Κράτος-Μέρος, συνοδευόμενα, περιπτώσεως δοθείσης, από παρατηρήσεις και συστάσεις.

4. Αφού ενημερωθεί σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας και τις παρατηρήσεις και συστάσεις της Επιτροπής, Το Κράτος-Μέρος υποβάλει τις παρατηρήσεις του στην Επιτροπή εντός προθεσμίας έξι μηνών.

5. Η έρευνα είναι εμπιστευτική και η συνεργασία του Κράτους -Μέρους θα απαιτείται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

Άρθρο 9.- 1. Η Επιτροπή μπορεί να καλέσει το ενδιαφερόμενο Κράτος-Μέρος να συμπεριλάβει στην έκθεση, που πρέπει να υποβάλει σύμφωνα με το άρθρο 18 της Σύμβασης, διευκρινίσεις όσον αφορά τα μέτρα που έλαβε σε συνέχεια της έρευνας που διενεργήθηκε δυνάμει του άρθρου 8 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

2. Μετά τη λήξη της εξαμήνου προθεσμίας που αναφέρεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8, η Επιτροπή μπορεί, εάν συντρέχει λόγος, να καλέσει το ενδιαφερόμενο Κράτος-Μέρος να την ενημερώσει σχετικά με τα μέτρα που έλαβε σε συνέχεια τέτοιου είδους έρευνας.

Άρθρο 10.- 1. Κάθε Κράτος-Μέρος μπορεί, κατά την ημερομηνία υπογραφής ή επικύρωσης του παρόντος Πρωτοκόλλου ή προσχώρησης σε αυτό, να δηλώσει ότι δεν αναγνωρίζει στην Επιτροπή την αρμοδιότητα που της παρέχουν τα άρθρα 8 και 9.

2. Κάθε Κράτος-Μέρος που έχει προβεί στη δήλωση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου μπορεί ανά πάσα στιγμή να αποσύρει τη δήλωση αυτή με κοινοποίηση προς τον Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 11.- Το Κράτος-Μέρος λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε τα πρόσωπα που υπόκεινται στη δικαιοδοσία του και υποβάλλουν αίτηση στην Επιτροπή, να μην αποτελούν εξ αυτού του γεγονότος αντικείμενο κακής μεταχείρισης ή εκφοβισμού.

Άρθρο 12.- Η Επιτροπή αναφέρει συνοπτικά στην ετήσια έκθεση που συντάσσει, σύμφωνα με το άρθρο 21 της Σύμβασης, τις δραστηριότητες που άσκησε δυνάμει του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 13.- Κάθε Κράτος-Μέρος δεσμεύεται ότι θα κάνει ευρέως γνωστή και θα διαδώσει τη Σύμβαση, καθώς και το παρόν Πρωτόκολλο, και ότι θα διευκολύνει την πρόσβαση στα στοιχεία τα σχετικά με τις διαπιστώσεις και τις συστάσεις της Επιτροπής, ειδικότερα δε για τις υποθέσεις που αφορούν αυτό το Κράτος-Μέρος.

Άρθρο 14.- Η Επιτροπή καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό της και ασκεί τις αρμοδιότητες που της παρέχει το παρόν Πρωτόκολλο σύμφωνα με τον κανονισμό αυτόν.

Άρθρο 15.- 1. Το παρόν Πρωτόκολλο είναι ανοικτό προς υπογραφή από όλα τα Κράτη που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση, την έχουν επικυρώσει ή έχουν προσχωρήσει σε αυτήν.

2. Το παρόν Πρωτόκολλο υπόκειται σε επικύρωση από κάθε Κράτος που έχει επικυρώσει τη Σύμβαση ή έχει προσχωρήσει σε αυτήν. Τα έγγραφα επικύρωσης θα κατατεθούν στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

3. Το παρόν Πρωτόκολλο είναι ανοικτό προς προσχώρηση κάθε Κράτους που έχει επικυρώσει τη Σύμβαση ή έχει προσχωρήσει σε αυτήν.

4. Η προσχώρηση ενεργείται με την κατάθεση εγγράφου προσχώρησης στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 16.- 1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ τρεις μήνες μετά την ημερομηνία κατάθεσης του δεκάτου εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης.

2. Για κάθε Κράτος που θα επικυρώσει το παρόν Πρωτόκολλο ή θα προσχωρήσει σε αυτό μετά τη θέση σε ισχύ του εν λόγω Πρωτοκόλλου, τούτο θα τεθεί σε ισχύ τρεις μήνες μετά την ημερομηνία κατάθεσης από το Κράτος αυτό, του εγγράφου του επικύρωσης ή προσχώρησης.

Άρθρο 17.- Το παρόν Πρωτόκολλο δεν επιδέχεται καμία επιφύλαξη.

Άρθρο 18.- 1. Κάθε Κράτος-Μέρος μπορεί να προτείνει τροποποίηση του παρόντος Πρωτοκόλλου και να καταθέσει το κείμενό της στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Ο Γενικός Γραμματέας θα κοινοποιεί την πρόταση στα Κράτη-Μέρη και θα τους ζητά να του γνωρίσουν αν επιθυμούν τη σύγκληση διάσκεψης των Κρατών-Μερών προς εξέταση της πρότασης και ψηφοφορία. Εάν το ένα τρίτο τουλάχιστον των Κρατών-Μερών αποφασίσουν υπέρ της σύγκλησης διάσκεψης, ο Γενικός Γραμματέας συγκαλεί τη διάσκεψη υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Κάθε τροποποίηση που εγκρίνεται από την πλειοψηφία των παραστάντων και ψηφισάντων στη διάσκεψη Κρατών-Μερών υποβάλλεται προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών.

2. Η ισχύς των τροποποιήσεων θα άρχεται αφ' ης εγκριθούν από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών και γίνουν δεκτές από τα δύο τρίτα των Κρατών-Μερών στο παρόν Πρωτόκολλο, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από το αντίστοιχο Σύνταγμά τους.

3. Αφ' ης οι τροποποιήσεις τεθούν σε ισχύ, καθίστανται υποχρεωτικές για τα Κράτη-Μέρη που θα τις έχουν αποδεχθεί, τα δε λοιπά Κράτη-Μέρη εξακολουθούν να δεσμεύονται από τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου και από κάθε άλλη τροποποίηση την οποία θα έχουν προηγουμένως αποδεχθεί.

Άρθρο 19.- 1. Κάθε Κράτος-Μέρος μπορεί να καταγγείλει το παρόν Πρωτόκολλο ανά πάσα στιγμή απευθύνοντας έγγραφη κοινοποίηση στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η καταγγελία έχει αποτέλεσμα έξι μήνες μετά την ημερομηνία λήψης της κοινοποίησης από τον Γενικό Γραμματέα.

2. Οι διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου εξακολουθούν να εφαρμόζονται σε κάθε αίτηση που υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 2 ή κάθε έρευνα που άρχισε σύμφωνα με το άρθρο 8 πριν την ημερομηνία κατά την οποία η καταγγελία έχει αποτέλεσμα.

Άρθρο 20.- Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ειδοποιεί όλα τα Κράτη:

- α) περί των υπογραφών, επικυρώσεων και προσχωρήσεων,
- β) περί της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου και κάθε τροποποίησης που εγκρίθηκε δυνάμει του άρθρου 18,
- γ) περί κάθε καταγγελίας δυνάμει του άρθρου 19.

Άρθρο 21.- 1. Το παρόν Πρωτόκολλο, του οποίου τα κείμενα στην αγγλική, αραβική, κινεζική, ισπανική, γαλλική και ρωσική είναι εξίσου έγκυρα, κατατίθεται στα αρχεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

2. Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών διαβιβάζει κεκυρωμένο αντίγραφο του παρόντος Πρωτοκόλλου σε όλα τα Κράτη που αναφέρονται στο άρθρο 25 της Σύμβασης.

Άρθρο δεύτερο.- Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και του Πρωτοκόλλου που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 16

αυτού.

Διεθνής Σύμβαση για τα Πολιτικά Δικαιώματα της Γυναίκας

Παράμεινε ανοιχτή για υπογραφή από 31 Μαρτίου 1953¹

Έναρξη ισχύος : 7 Ιουλίου 1954 σύμφωνα με το άρθρο VI

Κείμενο : Σειρά Συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών No. 2613, Τόμος 193, σελ. 135

[όπως κυρώθηκε με το **ν.δ. 2620 της 17/28 Σεπτεμβρίου 1953: περί κυρώσεως της Συμβάσεως περί Πολιτικών Δικαιωμάτων της Γυναίκας υπογραφείσης εν Νέα Υόρκη τη 1 Απριλίου 1953 (ΦΕΚ Α ' 269)]**.

Έχοντες υπόψη τας διατάξεις του άρθρου 35 του Συντάγματος και την από 4 Σεπτεμβρίου 1953 σύμφωνον γνώμην της κατά την παράγραφον 2 του αυτού άρθρου 35 Ειδικής Επιτροπής εκ Βουλευτών, προτάσει του Ημετέρου Υπουργικού Συμβουλίου, απεφασίσαμεν και διατάσσομεν :

Άρθρον μόνον.- Κυρούται και έχει πλήρη και νόμιμον ισχύν, η εν Νέα Υόρκη υπογραφείσα την 1ην Απριλίου 1953 Σύμβασις περί Πολιτικών Δικαιωμάτων της Γυναίκας.

Η ισχύς δια την Ελλάδα της εν λόγω πράξεως ής τα κείμενα έπονται εν γαλλικώ πρωτοτύπω και εν μεταφράσει εις την ελληνικήν, άρχεται, συμφώνως προς το δον άρθρον αυτής, την 90ην ημέραν μετά την ημερομηνίαν της καταθέσεως του έκτου οργάνου κυρώσεως ή προσχωρήσεως.

Σύμβασις περί Πολιτικών Δικαιωμάτων Γυναίκας

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη :

Προτιθέμενα να θέσωσιν εις εφαρμογήν την εις τον Χάρτην των Ηνωμένων Εθνών περιλαμβανομένην αρχήν της ισότητος δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών,

Αναγνωρίζοντα ότι έκαστος κέκτηται το δικαίωμα να λαμβάνη μέρος εις την διακυβέρνησιν της χώρας του απ' ευθείας ή μέσω αντιπροσώπων ελευθέρως εκλεγομένων, ως και το δικαίωμα του καταλαμβάνειν, επ' ίσοις όροις δημόσια λειτουργήματα εις την χώραν αυτού, εν τη επιθυμία των δε όπως εξισώσωσι το καθεστώς των ανδρών και το των γυναικών ως προς την απόλαυσιν και την άσκησιν πολιτικών δικαιωμάτων, συμφώνως προς τας διατάξεις του Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών και την Παγκόσμιον Δήλωσιν των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,

Αποφασίζοντα όπως, επί τω τέλει τούτω, συνάψωσι Σύμβασιν, συνωμολόγησαν τας κάτωθι διατάξεις :

Άρθρον I.- Αι γυναίκες θα δικαιούνται να εκλέγουν εις απάσας τας εκλογάς επί ίσοις όροις με τους άνδρες, άνευ ουδεμιάς διακρίσεως.

Άρθρον II.- Αι γυναίκες θα δικαιούνται να εκλέγωνται εις άπαντα τα δημόσια εκλεγόμενα σώματα, τα καθοριζόμενα υπό του εθνικού δικαίου, επί ίσοις όροις με τους άνδρας, άνευ ουδεμιάς διακρίσεως.

Άρθρον III.- Αι γυναίκες θα δικαιούνται να διορίζονται εις δημοσίας θέσεις και να ασκώσιν άπαντα τα δημόσια λειτουργήματα, τα καθοριζόμενα, υπό του εθνικού δικαίου, επί ίσοις όροις με τους άνδρες, άνευ ουδεμιάς διακρίσεως.

Άρθρον IV.- 1. Η Σύμβασις αύτη θα είναι ανοικτή προς υπογραφήν εις οιονδήποτε μέλος των Ηνωμένων Εθνών ή οιονδήποτε έτερον Κράτος, προς το οποίον απηυθύνθη σχετική πρόσκλησις της Γενικής Συνελεύσεως.

2. Η Σύμβασις αύτη θέλει κυρωθή και τα όργανα της κυρώσεως θέλουν κατατεθή παρά τω Γενικώ

¹ Η Σύμβαση παρέμεινε ανοικτή για υπογραφή σύμφωνα με την από 20.12.1952 No. 640 (VII) απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών. Για το κείμενο της απόφασης αυτής βλέπε Επίσημα Έγγραφα της Γενικής Συνέλευσης, 7η Σύνοδος, Συμπλήρωμα No. 20 (A/2361, σελ. 27).

Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρον V.- 1. Η Σύμβασις αυτή θα είναι ανοικτή προς προσχώρησιν εις άπαντα τα Κράτη, τα αναφερόμενα εις το εδάφιον 1 του άρθρου 4.

2. Η προσχώρησις θα συντελείται δια καταθέσεως του οργάνου προσχωρήσεως παρά τω Γενικώ Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρον VI.- 1. Η Σύμβασις αυτή θέλει τεθή εν ισχύϊ την 90ην ημέραν μετά την ημερομηνίαν της καταθέσεως του έκτου οργάνου κυρώσεως ή προσχωρήσεως.

2. Δι' έκαστον Κράτος, κυρούν ή προσχωρούν εις την Σύμβασιν μετά την κατάθεσιν του έκτου οργάνου κυρώσεως ή προσχωρήσεως, η Σύμβασις θέλει τεθή εν ισχύϊ την 90ην ημέραν από της καταθέσεως υπό του Κράτους τούτου του οργάνου κυρώσεως ή προσχωρήσεως αυτού.

Άρθρον VII.- Εάν κατά την στιγμήν της υπογραφής, της κυρώσεως ή της προσχωρήσεως Κράτος τι διατυπώση επιφύλαξιν σχετικήν προς οιονδήποτε εκ των άρθρων της Συμβάσεως ταύτης, ο Γενικός Γραμματεός θέλει ανακοινώση το κείμενον της επιφυλάξεως εις άπαντα τα Κράτη τα οποία τυγχάνουν ή δύνανται να καταστούν, Συμβαλλόμενα Μέρη εις την Σύμβασιν. Οιονδήποτε Κράτος, έχον αντιρρήσεις ως προς την επιφύλαξιν δύναται εντός διαστήματος 90 ημερών από της ημερομηνίας της εν λόγω ανακοινώσεως (ή κατά την ημέραν καθ' ήν θα καταστή Συμβαλλόμενον Μέρος εις την Σύμβασιν), να γνωστοποιήση εις τον Γενικόν Γραμματέα ότι δεν αποδέχεται αυτήν. Εν τοιαύτη περιπτώσει, η Σύμβασις δεν θέλει ισχύση μεταξύ του Κράτους τούτου και του Κράτους του διατυπούντος την επιφύλαξιν.

Άρθρον VIII.- 1. Οιονδήποτε Κράτος δύναται να καταγγείλη την Σύμβασιν δι' εγγράφου ανακοινώσεως εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Η καταγγελία θα επιφέρη αποτελέσματα εν έτος μετά την ημερομηνίαν της υπό του Γενικού Γραμματέως λήψεως της ανακοινώσεως.

2. Η Σύμβασις αυτή θα παύση ισχύουσα από της ημερομηνίας καθ' ήν θα καταστή αποτελεσματική καταγγελία τις μειούσα τον αριθμόν των Συμβαλλομένων Μερών εις ολιγώτερα των 6.

Άρθρον IX.- Οιαδήποτε διαφορά, ήτις ήθελε γεννηθή μεταξύ δυο ή περισσοτέρων Συμβαλλομένων Κρατών αναφορικώς προς της ερμηνείαν ή την εφαρμογήν της εν λόγω Συμβάσεως, και ήτις δεν ήθελε κανονισθή δια διαπραγματεύσεως, θα παραπέμπηται, αιτήσεσι παντός ενδιαφερομένου εις την διαφοράν μέρους, εις Διεθνές Δικαστήριον, ίνα τούτο αποφανθή επ' αυτής, εκτός εάν επέλθη συμφωνία επί άλλου τρόπου διακανονισμού.

Άρθρον X.- Ο Γενικός Γραμματεός των Ηνωμένων Εθνών θα ανακοινού εις άπαντα τα μέλη των Ηνωμένων Εθνών, και εις τα αναφερόμενα εις το εδάφιον 1 του άρθρου 4 της παρούσης Συμβάσεως Κράτη μη μέλη, τα κάτωθι :

α) τας υπογραφάς, και τα όργανα κυρώσεως, τα κατατιθέμενα παρ' αυτώ συμφώνως προς το άρθρον 44.

β) τα όργανα προσχωρήσεως, τα κατατιθέμενα παρ' αυτώ συμφώνως προς το άρθρον 5.

γ) την ημερομηνίαν καθ' ήν η Σύμβασις αυτή τίθεται εν ισχύϊ, συμφώνως προς το άρθρον 6.

δ) τας γνωστοποιήσεις και ανακοινώσεις, τας ληφθείσας υπ' αυτού συμφώνως προς το άρθρον 7,

ε) τας ανακοινώσεις, καταγγελίας, τας ληφθείσας υπ' αυτού συμφώνως προς το εδάφιον 1 του άρθρου 9.

στ) την εκπνοήν της Συμβάσεως, συμφώνως προς το εδάφιον 2 του άρθρου 9.

Άρθρον XI.- 1. Η Σύμβασις αυτή, ής τα κείμενα εις την κινεζικήν, αγγλικήν, γαλλικήν, ρωσικήν και ισπανικήν τυγχάνουν εξ ίσου αυθεντικά, θέλει κατατεθή εις τα αρχεία των Ηνωμένων Εθνών.

2. Ο Γενικός Γραμματεός των Ηνωμένων Εθνών θέλει διαβιβάση κεκυρωμένον αντίγραφον αυτής εις άπαντα τα μέλη των Ηνωμένων Εθνών και εις τα Κράτη μη μέλη, τα αναφερόμενα εις το εδάφιον 1 του αρ-

θρου 4.

ΕΙΣ ΠΙΣΤΩΣΙΝ των ανωτέρω οι υπογεγραμμένοι δεόντως εξουσιοδοτημένοι υπό των οικείων αυτών Κυβερνήσεων υπέγραψαν την παρούσαν Σύμβασιν, ήτις ηνοιχθή προς υπογραφήν εν Νέα Υόρκη τη 31 Μαρτίου 1953.

Διακήρυξη για την Προστασία των Γυναικών και των Παιδιών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και ένοπλων συρράξεων

Υιοθετήθηκε με την από 14.12.1974 No. 3318 (XXIX) απόφαση της Γενικής Συνέλευσης
Κείμενο: Απόφαση 3318 (XXIX) της Γενικής Συνέλευσης

Η Γενική Συνέλευση,

Εκτιμώντας την σύσταση του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου που περιλαμβάνεται στην απόφαση No. 1861 (LVI) της 16ης Μαΐου 1974,

Εκφράζοντας την βαθιά ανησυχία της για τον πόνο των γυναικών και των παιδιών που αποτελούν άμαχο πληθυσμό που σε περιόδους έκτακτης ανάγκης και ένοπλων συρράξεων στον αγώνα για την ειρήνη, την αυτοδιάθεση, την εθνική απελευθέρωση και την ανεξαρτησία, είναι συχνά θύματα απάνθρωπων πράξεων και κατά συνέπεια υποφέρουν σοβαρά,

Έχοντας υπόψη την δυστυχία που βιώνουν οι γυναίκες και τα παιδιά σε διάφορες περιοχές του κόσμου, ειδικότερα στις περιοχές που υφίστανται καταστολή, επιθέσεις, αποικιοκρατία, ρατσισμό, ξένη κυριαρχία και ξένη κατοχή,

Εκφράζοντας βαθιά ανησυχία για το γεγονός, ότι παρά την γενική και άνευ όρων καταδίκη, η αποικιοκρατία, ο ρατσισμός, και η ξένη κυριαρχία συνεχίζουν να υποβάλλουν πολλούς πληθυσμούς σε ζυγό, που καταστέλλει βίαια τα εθνικά απελευθερωτικά κινήματα και προκαλεί σημαντικές απώλειες και ανείπωτη δυστυχία στους πληθυσμούς που βρίσκονται υπό την κατοχή τους, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των παιδιών,

Διαπιστώνοντας το γεγονός ότι σημαντικές προσβολές πραγματοποιούνται σε βάρος των θεμελιωδών ελευθεριών και της αξιοπρέπειας της ανθρώπινης προσωπικότητας και ότι η αποικιακή και ξένη κυριαρχία των δυνάμεων κατοχής συνεχίζει να παραβιάζει το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο,

Υπενθυμίζοντας τις σχετικές διατάξεις που περιλαμβάνονται στα κείμενα του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου που αφορούν στην προστασία των γυναικών και των παιδιών σε καιρό ειρήνης και πολέμου,

Υπενθυμίζοντας μεταξύ άλλων σημαντικών εγγράφων τις αποφάσεις της 2444 (XXIII) της 19ης Δεκεμβρίου 1968, 2597 (XXIV) της 16ης Δεκεμβρίου 1969, 2674 (XXV) και 2675 (XXV) της 9ης Δεκεμβρίου 1970 σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές αρχές προστασίας άμαχου πληθυσμού στις ένοπλες συρράξεις καθώς και την απόφαση 15151 (XLVIII) του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 1970 με την οποία το Συμβούλιο ζήτησε από την Γενική Συνέλευση να εξετάσει την δυνατότητα σύνταξης σχεδίου διακήρυξης για την προστασία των γυναικών και των παιδιών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και ενόπλων συρράξεων,

Συνειδητοποιώντας την ευθύνη της για τις επερχόμενες γενεές και για την τύχη των μητέρων, που παίζουν σημαντικό ρόλο στην κοινωνία, στην οικογένεια και ειδικότερα στην ανατροφή των παιδιών,

Έχοντας υπόψη την ανάγκη παροχής ειδικής προστασίας στις γυναίκες και στα παιδιά που ανήκουν στον άμαχο πληθυσμό,

Υιοθετεί την παρούσα Διακήρυξη για την Προστασία των Γυναικών και των Παιδιών σε καταστάσεις Έκτακτης Ανάγκης και Ενόπλων Συρράξεων και καλεί όλα τα Κράτη μέλη για την αυστηρή εφαρμογή της :

1. Οι επιθέσεις και βομβαρδισμοί κατά του άμαχου πληθυσμού, που προκαλούν ανείπωτη δυστυχία, ειδικά στις γυναίκες και στα παιδιά, που αποτελούν την πλέον ευάλωτη ομάδα του πληθυσμού, πρέπει να απαγορεύονται και οι πράξεις αυτές να καταδικάζονται.

2. Η χρήση των χημικών και βιολογικών όπλων κατά τις στρατιωτικές επιχειρήσεις αποτελεί μια από τις σημαντικότερες παραβιάσεις του Πρωτοκόλλου της Γενεύης του 1925¹, των Συμβάσεων της Γενεύης του 1949² και των αρχών του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και επιφέρει σημαντικές απώλειες στον άμαχο πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των ανυπεράσπιστων γυναικών και παιδιών και καταδικάζεται αυστηρά.

¹ Κοινωνία των Εθνών, *Σειρά Συμβάσεων*, Τόμος XCIV, No. 2138, σελ. 65

² Ηνωμένα Έθνη, *Σειρά Συμβάσεων*, Τόμος 75, No. 970-973.

3. Όλα τα Κράτη πρέπει να συμμορφώνονται και να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με το Πρωτόκολλο της Γενεύης του 1925 και τις Συμβάσεις της Γενεύης του 1949 καθώς και με τα άλλα κείμενα του διεθνούς δικαίου που αφορούν στον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε ένοπλες συρράξεις, τα οποία παρέχουν σημαντικές εγγυήσεις για την προστασία των γυναικών και των παιδιών.

4. Τα εμπλεκόμενα σε ένοπλες συρράξεις, σε στρατιωτικές επιχειρήσεις σε ξένα εδάφη ή σε στρατιωτικές επιχειρήσεις σε εδάφη που βρίσκονται υπό αποικιοκρατία Κράτη πρέπει να εμμένουν στις προσπάθειές τους για την προστασία των γυναικών και των παιδιών από τα καταστροφικά αποτελέσματα του πολέμου. Πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα που εξασφαλίζουν την απαγόρευση της δίωξης, των βασανιστηρίων, των μέτρων τιμωρίας, της εξευτελιστικής μεταχείρισης και βίας, ειδικότερα σε βάρος του άμαχου πληθυσμού που αποτελείται από τις γυναίκες και τα παιδιά.

5. Όλες οι μορφές καταστολής και βάνανσης και απάνθρωπης μεταχείρισης των γυναικών και των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων βασανιστηρίων, εκτελέσεων, μαζικών συλλήψεων, συλλογικής τιμωρίας, καταστροφής των οικιών τους και αναγκαστικής απομάκρυνσής τους από αυτές, που έχουν διαπραχθεί από τους εμπόλεμους κατά την διάρκεια των στρατιωτικών επιχειρήσεων ή σε κατεχόμενα εδάφη θεωρούνται εγκλήματα.

6. Γυναίκες και παιδιά που ανήκουν στον άμαχο πληθυσμό και υπόκεινται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και ενόπλων συρράξεων για τον αγώνα για την ειρήνη ή την αυτοδιάθεση, την εθνική απελευθέρωση και την ανεξαρτησία ή που ζούν σε κατεχόμενα εδάφη δεν πρέπει να στερούνται της στέγης, της τροφής, της ιατρικής βοήθειας ή άλλων απαράγραπτων δικαιωμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα, της Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και των άλλων κειμένων του διεθνούς δικαίου.

2319η Συνεδρίαση της Ολομέλειας